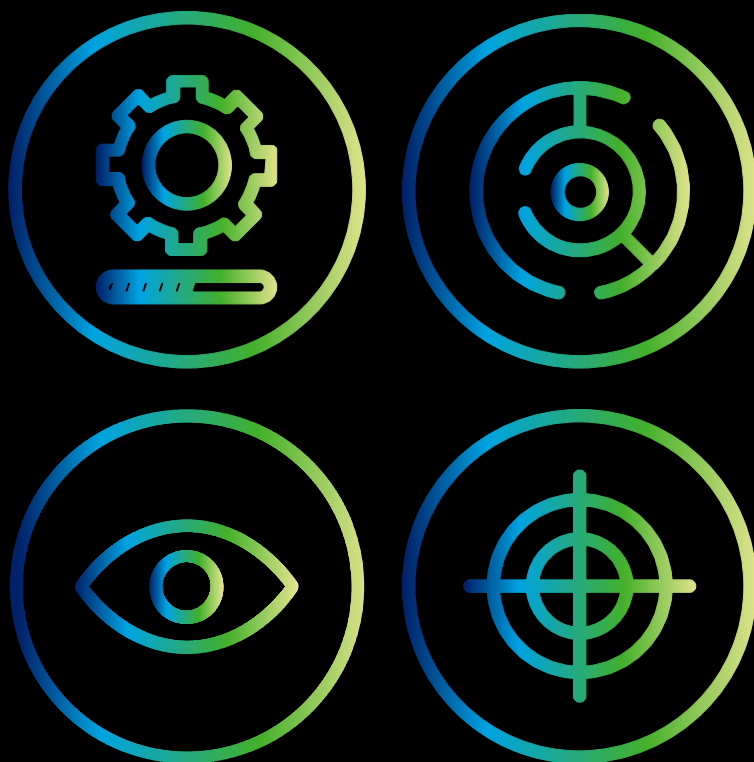

Deloitte.

dReport: Leden 2025

Zalistujte si v pravidelném přehledu daňových, právních a účetních novinek, získajte nové informace z oblasti dotací a investičních pobídek.

Daně

**Dotace
a investiční
pobídky**

dReport: Leden 2025

Zalistujte si v pravidelném přehledu novinek z daní,
dotací a investičních pobídek.

Aktuální témata daně z příjmů právnických osob řešená v českých soudních síních

Přinášíme vám vybrané judikáty, které byly v poslední době vydány nejen Nejvyšším správním soudem (dále jen „NSS“), ale i krajskými soudy či městským soudem (dále jen „KS“). U rozsudků KS, u kterých byla podána kasační stížnost, si budeme muset pochopitelně počkat na konečná rozhodnutí NSS, ale i tak se jedná o zajímavé případy, které stojí za pozornost.

Prokazování rozsahu plnění

NSS vydal nedávno rozsudek, který představuje už určitou klasiku v prokazování uskutečnění plnění ve formě dodávek materiálu, reklamních služeb a montážních prací jako nezbytné podmínky pro daňovou uznatelnost výdaje dle § 24 odst. 1 ZDP. V této souvislosti připomínáme, že samotná smlouva a faktura k doložení faktického uskutečnění plnění jistě nestačí a nároky na důkazní standard, především v otázce reklamních služeb se neustále zvyšují. Toto rozhodnutí NSS je však zajímavé tím, že připomíná další důležitý aspekt prokazování, a to v situaci, kdy je dodávka sjednána ve smlouvě jako jedno plnění za jednu částku.

V tomto konkrétním případě byla uzavřena smlouva, která obsahovala balíček komplexních marketingových služeb za jednu paušální cenu. Protože se však poplatníkovi nepodařilo prokázat kompletně a úplně celý rozsah sjednaných plnění, správce daně všechny související výdaje vyloučil jako daňově neuznatelné. Svoji argumentaci postavil na faktu, že nebylo možné určit hodnotu jednotlivých částí plnění, a tudíž nebylo možné ani částečné uznání takových výdajů.

K tomuto požadavku společnosti na uznání alespoň části nákladů, které se jí podařilo prokázat, však NSS potvrdil závěry správce daně a uvedl, že smluvní plnění bylo sjednáno jako celek, čemuž odpovídala celková dohodnutá cena, a nebylo tedy možné vyčíslit hodnotu jednotlivých částí plnění (ať už prokázaných či neprokázaných). Obecně tedy podle soudu platí, že pro uznání celého nákladu (sjednané ceny) musí být prokázána realizace všech sjednaných služeb za tuto cenu, tedy celého plnění. Protože se toto společnosti nepodařilo, musí být všechny náklady (tj. celá cena plnění) vyloučeny jako daňově neuznatelný výdaj.

Z uvedeného rozsudku tedy plyne doporučení, že pro jednodušší pozici v případném dokazování daňové uznatelnosti výdajů je vhodnější u smluv, jejichž předmětem je dodávka „balíčku“ služeb, sjednat obsah a cenu za každou jednotlivou složku plnění zvlášť, tak aby se omezilo riziko ztráty celého nákladu v případě důkazní nouze u jednotlivých položek.

Založení holdingové struktury jako zneužití práva

Další rozsudek je z dílny KS, a proto si na finální rozhodnutí v otázce zákazu zneužití práva budeme muset ještě počkat. Nicméně, pojďme si stručně popsat, o jakou situaci se jednalo. Vzhledem k tomu, že kauzy zneužití práva bývají velmi složité, dovolíme si pro účely tohoto článku určitě zjednodušení řešené situace, která ve stručnosti vypadala následujícím způsobem:

- fyzická osoba vlastnila společnost A s nerozděleným ziskem z minulých let;
- obchodní podíl na společnosti A vložila tato fyzická osoba do nově založené holdingové společnosti B;
- podíl v holdingové společnosti B byl vložen do další nově založené společnosti C.

Následně pak zisková společnost A vyplatila dividendy holdingové společnosti B, a ta je vzápětí vyplatila společnosti C s tím, že tyto výplaty byly osvobozeny od daně dle § 19 odst. 1 písm. ze) bod 1 ZDP. Celá transakce pak byla zakončena tím, že společnost C takto získané finanční prostředky použila na vrácení příplatku mimo základní kapitál naší fyzické osobě, která z této výplaty však nezaplátila žádnou daň, neboť si proti příjmu uplatnila „zvýšenou“ nabývací cenu.

Zásadní otázkou uvedeného sporu je, zda popsany sled těchto transakcí porušuje zákaz zneužití práva. Správce daně totiž právě s argumentem zneužití práva doměřil společnosti C daň z příjmů fyzických osob vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně z peněz vyplacených fyzické osobě jako vrácení příplatku mimo základní kapitál, které podle něj nebyly podrobeny srážkové dani v rozporu se smyslem a účelem ZDP. Správce daně dospěl k závěru, že zisk akumulovaný ve společnosti A byl v důsledku holdingového uspořádání vyplacen fyzické osobě formou nezdaněné výplaty. Pokud by nedošlo k operacím souvisejícím s restrukturalizací holdingu obdržela by fyzická osoba finanční prostředky přímo ze společnosti A formou výplaty podílu na zisku zdaněného srážkovou daní, k čemuž v předchozích obdobích mimochodem pravidelně docházelo.

KS se v řešení postavil na stranu správce daně a potvrdil, že v uvedeném případě bylo naplněno jak subjektivní, tak objektivní kritérium zneužití práva. Tvrzení společnosti o racionalitě provedených operací tedy KS nepřesvědčila, nicméně proti uvedenému rozsudku podala společnost kasační stížnost a uvidíme, jak se k této kauze postaví NSS.

Možný vliv vyslání řídicích pracovníků mateřské entity na určení funkčního a rizikového profilu

Poslední judikát je opět kauza KS, která řešila správnost aplikace převodních cen dle § 23 odst. 7 ZDP. Tento judikát se zabývá mnoha aspekty stanovení správné tržní ceny, nicméně zajímavou otázkou sporu bylo především stanovení funkčního a rizikového profilu společnosti v kontextu vlivu řídicích pracovníků vyslaných mateřskou společností.

V tomto případě je česká společnost součástí nadnárodní japonské skupiny a zabývá se výrobou součástek pro automobilový průmysl, přičemž dodává své výrobky jak spojeným osobám, tak externím zákazníkům. Za kontrolované zdaňovací období však vykázala společnost ze své výrobní činnosti ztrátu.

Správce daně v rámci daňové kontroly klasifikoval společnost jako výrobce s omezenými funkcemi a riziky, přičemž jedním z jeho klíčových odůvodnění byl fakt, že veškerá realizovaná výroba vycházela ze strategického rozhodování a řízení (včetně vyjednávání se zákazníky a cenotvorby), které vykonávala mateřská společnost prostřednictvím jí vyslaných japonských pracovníků (především potom viceprezidenta a prezidenta společnosti, který byl zároveň i jednatelem společnosti). Správce daně tak vyhodnotil společnost jako výrobce s omezenými funkcemi a riziky a dovedl tzv. hypotetickou (fiktivní) transakci v podobě komplexní výrobní činnosti, kterou vykonávala pro svou mateřskou společnost, a tím i povinnost mateřské společnosti vzniklou ztrátu české entitě kompenzovat.

KS se při posuzování funkčního a rizikového profilu přiklonil na stranu správce daně. Dle KS finanční úřad prokázal, že mateřská společnost ovlivňovala klíčová rozhodnutí žalobce prostřednictvím personálního propojení (vyslání zaměstnanci mateřské společnosti na vedoucích pozicích) a rozhodování o strategických otázkách, včetně plánování výroby, vyjednávání se zákazníky a cenotvorby. Podle soudu tedy česká společnost sice prodávala výrobky jak spojeným osobám, tak nezávislým stranám, nicméně veškerá jí realizovaná výroba vycházela ze zakázek a objednávek obdržených na základě vyjednávání a z titulu rozhodovacích pravomocí mateřské společnosti. Z toho důvodu měly být, dle správce daně i KS, ztráty vzniklé české entitě kompenzovány mateřskou společností.

Z našeho pohledu je kontroverzní úvaha, kdy KS nesouhlasí s argumentací společnosti ohledně autonomie řízení jednatelem a konceptu péče řádného hospodáře, který podle ní implikuje nezávislý profil. KS totiž uvádí, že touto optikou by v konečném v důsledku „každá entita se statutárním orgánem byla posouzena z hlediska funkcí a rizik analyzovaných u převodních cen jako plnohodnotná entita“. Otázka ale je, jestli by tato myšlenka KS nemohla naopak vést k závěrům, že žádná česká společnost, která je součástí skupiny nadnárodních podniků a tato skupina by měla jakýkoliv vliv na jmenování jejího statutárního orgánu, by neplnila podmínky plnohodnotného subjektu nesoucím tržní rizika. Taková interpretace podle nás nejenže zcela odporuje ekonomické realitě, ale také nerespektuje základní koncepty převodních cen ani komplexitu vztahů korporátního řízení.

Při čekání na rozhodnutí NSS je každopádně vhodné zamyslet se nad předestřenou argumentací soudu a možnými dopady vyslání řídicích pracovníků do české republiky mateřskou společností, jelikož se jedná o relativně častou praxi mezinárodních řídicích struktur.

Tomáš Kubiš
tkubis@deloittece.com

Jitka Fridrichová
jfridrichova@deloittece.com

NSS pokládá SDEU předběžné otázky ve věci osvobození licenčních poplatků od srážkové daně

Předmětem sporu je zamítnutí žádosti o přiznání osvobození od srážkové daně z licenčních poplatků dle § 38nb zákona o daních z příjmů („ZDP“) zpětně. Toto ustanovení bylo do ZDP vtěleno v souvislosti s evropskou směrnicí Rady 2003/49/ES o společném systému zdanění úroků a licenčních poplatků („směrnice“), přičemž Česká republika při implementaci využila možnost podmínit aplikaci osvobození vydáním rozhodnutí finanční správou.

V projednávaném sporu u Nejvyššího správního soudu („NSS“) byla řešena situace, kdy **daňový subjekt podal žádost o vydání rozhodnutí o osvobození v červnu 2019, a to za zdaňovací období 2014, 2015, 2016, 2017 a 2018. Finanční úřad však ve vztahu ke zdaňovacím obdobím 2014, 2015 a 2016 žádost zamítl s tím, že ve vztahu k těmto obdobím již uplynula dvouletá lhůta.** Finanční úřad tuto lhůtu dovedl mimo jiné i z dosavadního názoru NSS, který vykládá článek 1 odst. 15 směrnice tak, že žádost o vrácení sražené daně musí být podána ve lhůtě, nejméně dva roky ode dne platby licenční poplatků, resp. úroků. Finanční úřad i Městský soud v Praze pak uzavřely, že v důsledku absence explicitní úpravy lhůty v českém právu nastává přímý účinek směrnice a uplatní se právě dvouletá lhůta.

Daňový subjekt podal k NSS kasační stížnost, ve které:

- zpochybnil aplikaci přímého účinku směrnice, protože taková aplikace je v jeho neprospěch;
- argumentoval, že směrnice stanovuje délku lhůty pro vrácení již sražené daně, a nikoliv pro podání žádosti o přiznání osvobození;
- připomněl také, že žádost o vrácení daně ve smyslu směrnice je z pohledu českého daňového práva daňovým přiznáním, pro které česká právní úprava lhůtu upravuje, a to v daňovém řádu lhůtou pro stanovení daně (obecně tedy tříletou). Z tohoto důvodu nebyla přímá aplikace směrnice vůbec namístě.

Ve vztahu k tomuto sporu je vhodné doplnit, že možnost uplatnit osvobození od srážkové daně na základě rozhodnutí o osvobození od srážkové daně zpětně za období, u kterých neuplynula lhůta pro stanovení daně dle daňového řádu, nyní výslovně obsahuje i pokyn D-59 k jednotnému uplatňování některých ustanovení ZDP s tím, že pokyn je pro finanční správu závazný. Pokyn D-59 však v řešených obdobích nebyl v platnosti.

Jelikož se jedná o výklad unijního práva, NSS v projednávaném případě přerušil řízení a rozhodl Soudnímu dvoru EU předložit **dvě předběžné otázky:**

- **Zda je možné směrnici vykládat tak, že osvobození od srážkové daně lze aplikovat také za období, které předcházelo okamžiku předložení podkladů, které může členský stát požadovat pro vydání rozhodnutí od osvobození.** Jinými slovy, zda je v souladu se směrnicí vydávat rozhodnutí o osvobození retrospektivně, či pouze pro-futuro.
- V případě kladné odpovědi pak **zda ze směrnice lze dovést jakoukoliv lhůtu pro podání žádosti o přiznání osvobození od srážkové daně nebo vymezení období předcházející žádosti, za které lze osvobození přiznat.**

Z rozboru NSS k první předběžné otázce je zřejmé, že o možnosti retrospektivního přiznání osvobození má pochybnosti, ke kterým dospěl na základě porovnání jazykových verzí směrnice a podpůrně také analýzou lokální úpravy dalších dvou států EU, které také podmínily aplikaci osvobození rozhodnutím příslušných orgánů. Právní úpravy těchto států (konkrétně Německa a Slovinska) nezahrnují ustanovení, které by dovozovalo přiznání osvobození za období předcházející předložení podpůrných informací osvědčujících splnění podmínek pro osvobození, resp. německá úprava ji dokonce implicitně znemožňuje.

K druhé otázce pak ve svém rozboru NSS polemizuje o tvrzení, že z ustanovení směrnice vyplývá jakákoliv lhůta, která by ohraničovala jednak období, v jehož rámci lze žádat o vydání rozhodnutí, či období, ve vztahu k němuž lze osvobození od daně přiznat. NSS se domnívá, že dvouletá lhůta stanovená v čl. 1 odst. 15 směrnice je pouze minimálním standardem, tj. pravidlem, jehož adresáty jsou členské státy při implementaci směrnice, a které tak není možné vykládat jako konkrétní vymezení lhůty pro podání žádosti.

Projednávaný případ tak kontrastuje s aktuální správní praxí finanční správy, která v souladu s pokynem D-59 běžně vydává rozhodnutí o přiznání osvobození od srážkové daně zpětně ve vztahu k obdobím, u kterých lhůta pro stanovení daně dosud neuběhla. Záporná odpověď na první předkládanou předběžnou otázku by tak znamenala podstatnou změnu v ustálené správní praxi v neprospěch daňových subjektů.

Vývoj tohoto sporu pro vás budeme nadále sledovat.

Catherine Slavíčková
cslavickova@deloittece.com

Tereza Šimová
tsimova@deloittece.com

Co přinese Jednotné měsíční hlášení zaměstnavatelů?

Na konci loňského roku představilo Ministerstvo práce a Ministerstvo financí nový digitalizační projekt „Jednotné měsíční hlášení zaměstnavatelů“, který tvoří první etapu záměru Jednotného inkasního místa. Projekt má za cíl výrazně zjednodušit zaměstnavatelům administrativu tím, že se zákonem požadovaná data budou poskytovat státu pouze jedním digitálním hlášením a všechny státní instituce, které tyto údaje potřebují k výkonu své činnosti, si tato data nasdílejí.

Jednotné měsíční hlášení zaměstnavatelů tak nahradí až 25 různých pravidelných měsíčních hlášení podávaných na několik úřadů a bude podáváno elektronicky prostřednictvím portálu České správy sociálního zabezpečení, a to nejpozději 20. dne v měsíci.

Kromě menší byrokracie by zaměstnavatelům mělo Jednotné měsíční hlášení přinést větší právní jistotu při plnění zákonných nepeněžních povinností a zjednodušit interní procesy. Zároveň by mělo umožnit bezprostřední vyjasnění případných nesrovnalostí a tím omezit riziko budoucích sankcí. V případě daně ze závislé činnosti by pak do budoucna mělo umožnit finanční správě převzít některé činnosti dosud vykonávané zaměstnavateli, například prokazování nároků zaměstnanců na uplatnění daňových slev a odpočtů, zasílání příslušných potvrzení přímo správci daně, kdy je tedy zaměstnanec ani zaměstnavatel nebudou muset preposílat.

Jednotné měsíční hlášení zaměstnavatelů by však mělo mít přínos i pro samotné zaměstnance. Úřady budou mít k dispozici údaje pro jejich žádosti (např. v případě podpory v nezaměstnanosti nebo dávky státní sociální podpory), v nichž dnes musejí požadované informace prokazovat. Tím by se mělo jednak urychlit vyřizování těchto žádostí, jednak by se tak mohla odstranit rizika možných chyb zaměstnanců při vyplňování těchto žádostí. Výhodou by mělo být i přenášení dat do digitálních formulářů daňových příznání, kdy finanční správa nabídne zaměstnancům jejich předvyplnění.

Pro stát přináší Jednotné měsíční hlášení zaměstnavatelů především výhodu ve formě centralizace dat a tím provádění lepších analýz a identifikování nesrovnalostí v plnění pojistných a daňových povinností. Ve výsledku by stát měl být efektivnější jak ve výběru daní a pojistného, tak při podpoře trhu práce a zaměstnavatelů.

Jak již bylo uvedeno, Jednotné měsíční hlášení bude zaměstnavatel zasílat na Českou správu sociálního zabezpečení elektronicky. To samozřejmě bude mít dopady i na úpravu mzdových a personálních systémů, tak aby hlášení mohlo být připraveno automatizovaně. Nicméně k dispozici by měl být rovněž online formulář na portálu MPSV, který umožní zaměstnavatelům podat hlášení i mimo mzdový/personální systém.

Celý projekt již má i legislativní podporu a s jeho zavedením se počítá od ledna 2026. Nicméně s testováním projektu v pilotní fázi se začne již v červenci letošního roku.

Michal Czigle
mczigle@deloittece.com

Přehled novinek

Novela zákona o DPH

V souvislosti s novelou zákona o DPH účinnou od 1. ledna 2025 vyšla informace Generálního finančního ředitelství (GFŘ), která popisuje vybrané nejvýznamnější změny. Informace podrobně shrnuje text zákona a důvodové zprávy k němu a k některým oblastem uvádí ilustrativní příklady. Vydaný dokument se tak věnuje třeba změnám v oblasti registrace plátce a určení obratu, opravám základu daně, novým postupům pro uplatnění nároku na odpočet daně, novinkám v oblasti stanovení místa plnění či určení základu daně. Tato informace bohužel zdaleka nepokrývá všechny problematické oblasti, nicméně v současné době GFŘ připravuje celou sérii dalších metodik, které by se měly nejasným oblastem věnovat podrobněji. Datum jejich zveřejnění však není známo.

Aktivity daňové správy

GFŘ vydalo dlouho očekávanou informaci k uplatňování DPH v případech čerpání pohonných hmot hrazených prostřednictvím petrokaretních společností a v návaznosti na to byl současně uzavřen příspěvek na toto téma v rámci Koordinačního výboru mezi GFŘ a Komorou daňových poradců. Z obsahu informace mimo jiné vyplývá, že je vždy potřeba zkoumat naplnění podmínek pro dodání zboží u každého subjektu v řetězci. Zpozornět by tedy měly především ty firmy spolupracující s petrokaretními společnostmi, které nemají jasně určené smluvní podmínky spolupráce.

Příspěvek v rámci Koordinačního výboru týkající se posouzení náhrady škody za odcizené zboží z pohledu DPH byl opětovně odložen. Měl by se tak znovu projednávat v průběhu února. Ukazuje se, že možná nebude dosažena shoda na všech aspektech řešení krádeží zboží z perspektivy DPH.

Ministerstvo financí počátkem nového roku publikovalo seznam států, se kterými má Česká republika recipocitu s ohledem na vrácení DPH. Nově mezi tyto státy přibyla Bosna a Hercegovina, naopak v tomto seznamu již nefiguruje Makedonie.

Judikatura Nejvyššího správního soudu

V rozhodnutí NSS ve věci 1 Afs 35/2024-43 se soud věnoval otázce počátku běhu šestiměsíční prekluzivní lhůty pro zánik povinnosti uhradit pokutu související s kontrolním hlášením. Dle NSS lhůta běží již uplynutím lhůty pro podání kontrolního hlášení, tj. od 25. dne po skončení kalendářního měsíce, za který má být kontrolní hlášení podáno. Jde o velmi důležitý výklad, který pravděpodobně bude mít dopad na přístup užívaný v praxi.

Judikatura SDEU

- Ve věci **C 622/23 rhtb: projekt gmbh** posuzoval Soudní dvůr EU otázku zdanění kompenzace za nedokončený stavební projekt, kdy odpovědnost za jeho nedokončení plně nesl objednatel díla. SDEU dospěl k závěru, že kompenzace podléhá DPH, protože ji nelze považovat za paušální náhradu sloužící k odškodnění za utrpěnou újmu. Současně SDEU uvedl, že v tomto případě protihodnotou částky, kterou má příjemce služeb zaplatit, je právo vyplývající z ukončené smlouvy. Uvedené rozhodnutí by mohlo mít významný dopad na českou praxi.
- Dále vyšlo rozhodnutí **C-680/23 Modexel** týkající se otázky převádění nadměrných odpočtů do následujícího období. Tento rozsudek se týkal výhradně specifické právní úpravy v Portugalsku, která se v této oblasti odlišuje od pravidel aplikovaných v České republice, proto tento rozsudek vnímáme jako obtížně využitelný pro interpretaci pravidel pro přeplatky na dani v České republice.
- Naopak za velmi důležité považujeme rozhodnutí SDEU ve věci **C-331/23 Dranken Van Eetvelde**, týkající se solidární odpovědnosti za neuhrazenou daň jiným článkem podvodného řetězce. Dle SDEU může být osoba solidárně odpovědná pouze tehdy, pokud věděla nebo musela vědět, že se účastní daňového úniku. Možnost daňových subjektů prokázat, že uskutečnění plnění nebyla součástí podvodu, však SDEU komentoval natolik širokým způsobem, že v principu neponechal daňovým subjektům prostor zbavit se solidární zodpovědnosti.
- V rámci případu **C-527/23 Weatherford Atlas Gip SA** komentoval SDEU otázku uplatnění nároku na odpočet daně. Tento judikát je cenný v tom, že na jednom místě shrnuje pravidla pro uplatnění odpočtu daně, Soudní dvůr v něm neuvedl žádný neočekávatelný výrok.
- V případě **C-794/23 P GmbH** se generální advokát SDEU zabýval otázkou opravy chybné daně, která byla opakovaně uváděná na daňových dokladech předávaných zákazníkům. Šlo přitom o více než 20 000 kusů daňových dokladů a o blíže neurčitelný počet zákazníků. Generální advokát Soudního dvora ve své analýze dospěl k závěru, že daňové řízení má vždy probíhat v úzké součinnosti správce daně a daňového subjektu a že výsledná výše daně nemusí exaktně odpovídat správné výši. Jde tak o relativně kontroverzní stanovisko a je otázkou, zda je bude Soudní dvůr následovat.

Krátce z mezinárodního zdanění

Mezinárodní smlouvy o zamezení dvojímu zdanění

Dne 30. října 2024 vstoupila v platnost smlouva mezi Českou republikou a Rwandskou republikou o zamezení dvojímu zdanění v oboru daní z příjmu a o zabránění daňovému úniku a vyhýbání se daňové povinnosti. Smlouva se použije od 1. ledna 2025.

Nové znění smlouvy o zamezení dvojímu zdanění mezi Českou republikou a Spojenými arabskými emiráty vstoupilo v platnost 29. května 2024 (nejdůležitější body smlouvy jsme popsali v článku [Nová smlouva o zamezení dvojímu zdanění se Spojenými arabskými emiráty](#)). Nové znění smlouvy o zamezení dvojímu zdanění mezi Českou republikou a Srí Lankou vstoupilo v platnost dne 27. srpna 2024. Obě smlouvy jsou prováděny od 1. ledna 2025. Změna mimo jiné dopadá na zdanění licenčních poplatků, dividend, úroků a příjmů z nemovitého majetku, kdy za určitých podmínek umožňuje zdanění v obou smluvních státech, respektive umožňuje ve státě zdroje uplatnit srážkovou daň.

Obě komory Parlamentu ČR vyjádřily souhlas s ratifikací smlouvy mezi Českou republikou a Černou Horou o zamezení dvojímu zdanění, která nyní čeká na ratifikaci prezidentem republiky.

Ministerstvo financí dále 20. prosince 2024 informovalo o změnách v textech smluv o zamezení dvojímu zdanění s Ukrajinou a s Vietnamem v důsledku přijetí minimálního standardu dle Mnohostranné úmluvy o implementaci opatření k boji proti snižování daňového základu a přesouvání zisků ve vztahu k daňovým smlouvám. Pro daně vybírané srážkou u zdroje z částek vyplácených nebo připisovaných nerezidentům se změna uplatní v případech, kdy skutečnost dávající vzniknout takovým daním nastala k 1. lednu 2025 nebo později. Pro ostatní daně se úprava v České republice uplatní pro zdaňovací období začínající 13. června 2025 nebo později.

Mezinárodní smlouva o výměně informací

V listopadu 2024 přistoupila Česká republika, Německo a Maďarsko k multilaterální smlouvě OECD o automatické výměně informací týkajících se prodeje zboží prostřednictvím online platform a příjmů z těchto prodejů (DPI MCAA). Tato smlouva má posílit a ulehčit mezinárodní spolupráci v oblasti daní.

Evropská unie

Digitalizace DPH

Rada pro hospodářské a finanční věci (ECOFIN) dosáhla 5. listopadu 2024 politické shody ohledně směrnice „ViDA“ („VAT in the Digital Age“), která má modernizaci a digitalizaci

usnadnit administrativní zátěž při výběru DPH a napomoci v boji proti daňovým podvodům. Směrnice sestává z těchto tří základních pilířů:

- 1. E-faktury:** Digitální výkaznictví DPH spolu se zavedením elektronické fakturace má být implementováno do roku 2030 pro transakce mezi členskými státy EU a do roku 2035 se pak má týkat i vnitrostátních transakcí.
- 2. Domnělý dodavatel:** Online platformy zprostředkovávající krátkodobé ubytování a přepravu osob budou jako domnělý dodavatel odvádět DPH i za služby poskytované jejich prostřednictvím, ne pouze za službu zprostředkování. Toto opatření má narovnat hospodářskou soutěž především ve vztahu k hotelům a poskytovatelům taxi služeb. Transpozice členskými státy a následná účinnost se plánuje na rok 2028.
- 3. Jediné správní místo:** Rozšířením režimu jediného správního místa dojde k zahrnutí některých doposud vyloučených plnění do plnění. Transpozice a účinnost této úpravy se předpokládá také v roce 2028.

Druhé schválení směrnice „FASTER“ Evropským parlamentem

Dne 14. listopadu 2024 schválil Evropský parlament podruhé směrnici „FASTER“ o postupech pro osvobození od srážkové daně. O směrnici „FASTER“ jsme psali již dříve v článku [Krátce z mezinárodního zdanění \[květen 2024\]](#). Členské státy mají povinnost implementovat směrnici před koncem roku 2028, s nabytím účinnosti nejpozději od 1. ledna 2030.

Implementace směrnice DAC 8 bude projednána Sněmovnou

Novela zákona o mezinárodní spolupráci při správě daní, která do českého právního řádu implementuje směrnici „DAC 8“ v otázce služeb spojených s kryptoaktivy, byla v srpnu vládou předložena Poslanecké sněmovně, která návrh zařadila jako sněmovní tisk 781 na pořad 119. schůze. Tato schůze začala 19. listopadu 2024, návrh však prozatím nebyl projednán. Více si o směrnici můžete přečíst v našem dřívějším článku [DAC 8: Nová oznamovací povinnost pro poskytovatele služeb spojených s kryptoaktivy](#).

Seznam nespolupracujících jurisdikcí v daňové oblasti

Ke změnám došlo 8. října 2024 v unijním seznamu jurisdikcí nespolupracujících v daňové oblasti. Rada EU vyřadila ze seznamu Antiguu a Barbudu, která se na něj dostala v říjnu 2023 pro nedostatky týkající se výměny daňových informací na základě

žádosti. Zařazení konkrétního státu na tento seznam má dopad například do zdanění ovládaných zahraničních společností nebo na aplikaci oznamovací povinnosti podle DAC 6. Kompletní seznam je dostupný zde: [Unijní seznam jurisdikcí nespolupracujících v daňové oblasti](#).

Soudní dvůr Evropské unie rozhodl, že daňový režim poskytnutý společnosti Apple v Irsku představoval nedovolenou státní podporu

Soudní dvůr Evropské unie nedávno rozsudkem C-465/20 P potvrdil rozhodnutí Evropské komise z roku 2016, které nařizuje společnosti Apple dodatečně zaplatit 13 miliard eur na daních z příjmů v Irsku. Toto rozhodnutí znamená konec osmiletého právního sporu mezi společností Apple a Komisí pro hospodářskou soutěž Evropské unie (EU).

V rámci vyšetřování Evropská komise dospěla k závěru, že společnost Apple získala preferenční daňové zacházení v období let 1991 až 2014, které nebylo dostupné jiným společnostem. Tuto výhodu lze ilustrovat skutečností, že efektivní daňová sazba společnosti Apple na zisky dosažené v Evropě činila v roce 2014 pouhých 0,005 % ve srovnání se statutární irskou sazbou daně z příjmů právnických osob, která činila 12,5 %.

V roce 2016 vydala Evropská komise rozhodnutí, podle kterého měl Apple vrátit irské vládě 13 miliard eur, jež získal díky tomuto preferenčnímu režimu. Společnost Apple i irská vláda se proti rozhodnutí odvolaly. Irská vláda argumentovala, že žádné společnosti působící na jejím území neposkytla preferenční daňový režim. Soudní dvůr Evropské unie však nyní rozhodl ve prospěch Evropské komise a potvrdil, že daňové uspořádání společnosti Apple představovalo nezákonnou státní podporu ze strany Irsku, která byla neslučitelná s pravidly hospodářské soutěže v EU.

Tento do značné míry kontroverzní rozsudek má potenciálně významné dopady na budoucnost korporátního zdanění v EU. Rozsudek je nyní konečný a společnost se proti němu již nemůže odvolat.

Diskriminační daňové zacházení v oblasti odloženého zdanění zisků prodeje nemovitostí na území Německa

Evropská komise („Komise“) se rozhodla podat žalobu na Německo z důvodu nečinnosti při odstraňování porušování pravidel volného pohybu kapitálu v rámci EU (blíže související [tisková zpráva](#)). Toto porušení má představovat diskriminační daňové zacházení v oblasti reinvestovaných kapitálových zisků plynoucích z prodeje nemovitostí nacházejících se v Německu.

Německo umožňuje odložit, resp. rozložit zdanění kapitálových zisků z prodeje nemovitostí v Německu proti nákladům

na následně pořízená aktiva, pokud byly podkladové německé nemovitosti součástí německé stálé provozovny poplatníka po nepřerušené období alespoň šesti let. Německou stálou provozovnu (*Betriebsstätte*) mají vždy společnosti založené v Německu, a to bez ohledu na skutečnost, zda zde vykonávají ekonomickou činnost. Společnosti založené v jiných členských státech obecně takovou provozovnu v Německu nemají, a proto nemohou odložení zdanění využít. Podle Evropské komise tento postup představuje porušení svobody volného pohybu kapitálu.

Tyto skutečnosti Evropská komise s Německem řeší již od roku 2019 a postup považuje za příliš pomalý. O postupu případu u Soudního dvora EU vás budeme dále informovat.

Vznik stálé provozovny v souvislosti z prací na dálku očima dánské finanční správy

Dánská finanční správa 2. září 2024 vydala rozhodnutí, podle kterého dojde ke vzniku stálé provozovny švédské společnosti v Dánsku v případě, že generální ředitel švédské společnosti vykonával svou činnost z 40 % ze svého domova v Dánsku a zbylých 60 % z kanceláře společnosti ve Švédsku. Ve stejném rozhodnutí dánská finanční správa uzavřela, že v tomto konkrétním případě bylo za místo skutečného vedení švédské společnosti považováno Švédsko, tudíž režim, v němž generální ředitel pracoval, neměl vliv na přenesení daňového domicilu švédské společnosti do Dánska.

Nizozemský rozdíl ve zdanění dividend je v rozporu s právem EU

SDEU rozhodl 7. listopadu 2024 v řízení o předběžné otázce (C-782/22) podané nizozemským soudem ve věci zdanění dividend vyplácených britské pojišťovací společnosti. Podle SDEU volný pohyb kapitálu zaručený Smlouvou o fungování EU brání takové vnitrostátní úpravě, podle které jsou rozdílně zdaněny dividendy z akcií společnosti, která je rezidentem v daném členském státě, vyplácené společnosti-nerezidentovi a společnosti-rezidentovi. Podle posuzované nizozemské právní úpravy podléhají dividendy vyplácené společnosti-nerezidentovi dani 15 % z jejich hrubé výše, zatímco dividendy vyplácené společnosti-rezidentovi podléhají srážkové dani z dividend, která může být v plné výši započtena proti korporátní dani, k níž je tato posledně uvedená společnost povinna, nebo k jejímu vrácení, v důsledku čehož je daňové zatížení těchto dividend nulové.

Catherine Slavičková
cslavickova@deloittece.com

Tereza Šímová
tsimova@deloittece.com

Jak pokračuje implementace Pilíře II v Evropě?

V uplynulých měsících zaznamenal velký počet států legislativní změny spojené s implementací úpravy Pilíře II. Přinášíme vám stručný přehled těch nejdůležitějších novinek.

- **Standardizovaný formulář pro usnadnění povinností z Pilíře II:** Evropská komise přijala 28. října 2024 návrh „DAC 9“, který novelizuje směrnici o správní spolupráci v oblasti daní s cílem usnadnit společnostem splnit povinnosti vyplývající z Pilíře II. Podle navrhované úpravy by bylo pro skupiny v rámci EU dostatečné vyplnit pouze jeden standardizovaný formulář na centrální úrovni místo současné informační povinnosti každého člena velké nadnárodní skupiny nebo velké vnitrostátní skupiny. Pokud návrh projde legislativním procesem EU, budou mít jednotlivé státy povinnost implementovat DAC 9 do 31. prosince 2025.
- **Maďarské** členské entity jsou/byly povinny do konce zdaňovacího období oznámit prostřednictvím formuláře maďarským finančním úřadům svůj status ve vztahu k vnitrostátní a přiřazované dorovnávací dani.
- Dne 17. října 2024 zveřejnila **německá** vláda oficiální formulář, kterým německá společnost ve skupině musí elektronicky informovat daňový úřad o svém statusu tzv. „Group Head“, a to do dvou měsíců po skončení zdaňovacího období, pro které existuje daňová povinnost. První termín pro oznámení je tedy 28. února 2025 pro skupiny s fiskálním rokem shodným s rokem kalendářním.
- **Spojené království** zveřejnilo 30. října 2024 změny týkající se přiřazované a vnitrostátní dorovnávací daně upřesňující některé pojmy a postupy výpočtu a placení dorovnávací daně a také zpřesnilo úpravu pravidla pro nedostatečně zdaněný zisk.
- **Bulharsko, Finsko, Francie, Irsko, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Slovensko a Švédsko** zahrnuly do svých vnitrostátních zákonů výkladové pokyny OECD z roku 2023 k Pilíři II (OECD Administrative guidance) vydané k usnadnění aplikace a realizace povinností vyplývajících z Pilíře II.
- Evropská komise předložila dne 3. října 2024 **Kypr, Polsko, Portugalsko a Španělsko** Soudnímu Dvoru EU z důvodu neimplementování směrnice o globální minimální dani do právních řádů. **Polsko a Portugalsko** následně v listopadu 2024 a Španělsko v prosinci 2024 předmětnou směrnici implementovaly.
- Dne 22. října 2024 přijalo **Jersey** zákon, kterým implementovalo úpravu plynoucí z Pilíře II. Úprava je účinná od 1. ledna 2025.

Simona Chlebcová
schlebcova@deloittece.com

Tereza Šímová
tsimova@deloittece.com

Změna účelu pobytu při společném soužití rodiny

Ministerstvo vnitra nově změnilo přístup k žádostem o změnu účelu pobytu po méně než 3 letech u osob, které na území ČR vstoupily a pobývají zde na základě dlouhodobého pobytu za účelem společného soužití rodiny. Držitelé takového povolení nemohou nyní žádat o zaměstnaneckou či modrou kartu, pokud na území ČR nepobývají déle než tři roky.

Dřívější praxe změnu účelu pobytu po méně než třech letech umožňovala, jelikož se na žádost o zaměstnaneckou nebo modrou kartu pohlíželo jako na podání nové žádosti na území ČR, nikoli jako na změnu účelu pobytu. Tento postup vycházel z interpretace zákona, kdy speciální ustanovení (§ 42g odst. 5 zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů) mělo přednost před obecnými ustanoveními (§ 45 a § 42 odst. 1). Pokud se tedy např. v § 42g odst. 5 uvádí, že „žádost o vydání zaměstnanecké karty se podává na zastupitelském úřadu. V průběhu pobytu na území na vízum k pobytu nad 90 dnů nebo na povolení k dlouhodobému pobytu za jiným účelem může cizinec žádost o vydání zaměstnanecké karty podat ministerstvu“, považuje se to za speciální ustanovení ve vztahu k obecné úpravě změn účelů pobytu uvedené v § 45 i ve vztahu k obecné úpravě v § 42 odst. 1, která jinak požaduje nejprve přechod z dlouhodobého víza na povolení k dlouhodobému pobytu na stejným účelem.

Nový výklad po zásahu krajského soudu

Přístup Ministerstva vnitra se však změnil poté, co se k aplikaci § 45 zákona o pobytu cizinců ve vztahu k dlouhodobým pobytům za účelem sloučení rodiny letos vyjádřil Krajský soud v Liberci. Ten svým rozhodnutím (60 A 1/2024-31) potvrdil argumentaci o přednosti zde zakotvených podmínek pro změnu účelu pobytu ze sloučení rodiny podle § 42a na jiný účel. Na základě tohoto rozhodnutí Ministerstvo vnitra upravilo svou praxi a již neumožňuje podat žádost o zaměstnaneckou či modrou kartu z území ČR v případech, kdy cizinec nepobývá na základě dlouhodobého pobytu na území déle než tři roky.

Jak nyní postupovat?

Pokud chce držitel povolení za účelem společného soužití rodiny změnit účel pobytu, musí žádost podat prostřednictvím zastupitelského úřadu ČR, a to buď v zemi původu, nebo na jakémkoli zastupitelském úřadu, včetně vízového centra v Drážďanech, pokud na to má cizinec dle své statní příslušnosti právo. Je však nutné pamatovat na to, že povolený dlouhodobý pobyt v ČR za účelem společného soužití rodiny nezakládá místní příslušnost cizince k vízovému centru v Drážďanech, neboť ČR nespadá do územního obvodu tamního vízového centra ani žádného zastupitelského úřadu.

Důležité je dále vědět, že tzv. fikce pobytu na území neboli situace, kdy cizinec pobývá na území oprávněně, ale bez fyzického povolení k pobytu nebo víza, z žádosti podané zastupitelskému úřadu neplyne. Pro zachování fikce pobytu je tedy nutné, aby řízení o žádosti bylo pravomocně ukončeno před uplynutím doby platnosti stávajícího pobytu nebo v době plynoucí fikce při podání žádosti o jeho prodloužení.

Samotný pobyt za účelem sloučení rodiny je po podání žádosti o zaměstnaneckou nebo modrou kartu na zastupitelském úřadu nadále zachován.

Martina Olšáková
molsakova@deloittece.com

Nové možnosti pro Ukrajince v ČR: Přejít z dočasné ochrany na zvláštní dlouhodobý pobyt

Ukrajinci žijící v České republice na základě dočasné ochrany získávají skvělou příležitost získat dlouhodobější řešení pro svůj pobyt v ČR. Jakmile prezident podepíše konečné znění zákona Lex Ukrajina VII (Senát PČR schválil návrh novely zákona 22. 1. 2025), bude zahájena registrace k prodloužení dočasné ochrany na další rok. Součástí tohoto procesu bude možnost vyjádřit zájem o získání zvláštního dlouhodobého pobytu, který bude udělen na 5 let.

Jaké jsou nejčastější dotazy a co by zájemce mohlo zajímat?

1. Přejít na jiný typ dlouhodobého pobytu

Držitelé zvláštního dlouhodobého pobytu budou moci za určitých podmínek přecházet na jiné typy dlouhodobého pobytu (za účelem společného soužití rodiny na území České republiky, studia, vědeckého výzkumu anebo na základě modré karty), které lépe odpovídají jejich aktuální situaci či osobním preferencím.

Příklad: Přijeli jste do České republiky v březnu 2022 a získali jste dočasnou ochranu. Nyní, po splnění všech podmínek, jste obdrželi biometrickou kartu pro zvláštní dlouhodobý pobyt s platností 5 let. Po splnění veškerých požadavků pro vydání modré karty, včetně dokladu o vysoké kvalifikaci a potvrzení o příjmu dosahujícím minimálně 1,5násobku průměrné hrubé mzdy v České republice, je možné podat žádost o změnu typu povolení na modrou kartu a dostat se tak do standardního režimu pobytu cizinců v ČR.

Důležité upozornění: Podmínky pro změnu typu pobytu se liší v závislosti na konkrétním pobytu, o který žádáte. Před podáním žádosti o změnu doporučujeme pečlivě prostudovat veškeré informace a požadavky, které se k danému typu pobytu vztahují. Přejít na zaměstnaneckou kartu zatím umožněn nebude.

2. Získání trvalého pobytu v České republice

O trvalý pobyt bude možné požádat po splnění podmínky 5 let nepřetržitého pobytu. Zvláštní dlouhodobý pobyt se započítává celou svou délkou, pobyt na základě víza dočasné ochrany jednou polovinou.

Příklad: Přijeli jste do České republiky v červnu 2022 a získali jste dočasnou ochranu. V listopadu 2025 jste obdrželi biometrickou kartu zvláštního dlouhodobého pobytu. Kvůli specifickým pravidlům pro výpočet doby pobytu však budete moci žádat o trvalý pobyt nejdříve v únoru 2029.

Doba, kterou jste strávili s dočasnou ochranou, se započítává pouze jako polovina – pokud jste strávili v ČR například 40 měsíců, bude se doba vypočítávat následovně: $40 \cdot 0,5 = 20$ měsíců, tj. 1 rok a 8 měsíců započítaného pobytu pro účely trvalého pobytu. To znamená, že budete muset strávit dalších 3 roky a 4 měsíce s dlouhodobým pobytem, než budete moci podat žádost o trvalý pobyt.

3. Důvody pro zrušení pobytu

Nový zvláštní dlouhodobý pobyt již spadá do pobytových podmínek stanovených zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Nejčastějším důvodem pro zrušení pobytu je absence na území České republiky po dobu delší než dva po sobě jdoucí roky. S ostatními, méně častými případy se lze seznámit v příslušném zákoně.

4. Získání rodného čísla

Získání zvláštního dlouhodobého pobytu automaticky nevede k získání rodného čísla v České republice. Pokud budete vyzváni institucí nebo bankou k uvedení rodného čísla, můžete dočasně uvést datum svého narození. Rodné číslo vám bude přiděleno až po získání trvalého pobytu v ČR či standardního pobytu (např. modrá karta, dlouhodobý pobyt za účelem vědeckého výzkumu, společného soužití rodiny či studia).

5. Odvolání

V případě neudělení povolení k zvláštnímu dlouhodobému pobytu budete seznámeni s konkrétním důvodem tohoto rozhodnutí. Proti tomuto rozhodnutí nelze podat odvolání. K odstranění zjištěných nedostatků a opětovnému podání žádosti je nutné vyčkat na další kolo vyřizování žádostí.

Podmínky pro získání zvláštního dlouhodobého pobytu se mohou změnit. Proto doporučujeme pravidelně kontrolovat aktuální informace na oficiálních stránkách Informačního portálu pro cizince.

Eva Echeverri Mondragon
eecheverrimondragon@deloittece.com

Kateryna Zemliaková
kzemliakova@deloittece.com

Důsledky dodatečného přiznání podaného těsně před koncem lhůty pro stanovení daně

Koncem minulého roku se v odborných kruzích rozproutila zajímavá diskuse, která však zatím nepřinesla jasné řešení. Debata mezi Komorou daňových poradců ČR a Generálním finančním ředitelstvím se týkala toho, zda konkludentní dodatečný platební výměr založený do daňového spisu v posledních 12 měsících lhůty pro stanovení daně může tuto významnou lhůtu prodloužit o 1 rok.

Úkony prodlužující lhůtu pro stanovení daně

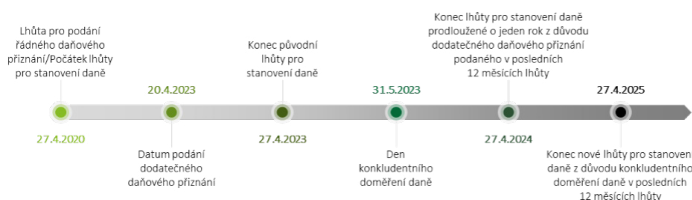
Základní lhůta pro stanovení daně trvá tři roky a počíná běžet dnem, kterým uplynula lhůta pro podání řádného daňového přiznání. Daňový řád však stanoví, že některé úkony daňového subjektu nebo správce daně lhůtu pro stanovení daně prodlužují o 1 rok, pakliže byly učiněny v posledních 12 měsících původní lhůty. Právě mezi tyto úkony patří podání dodatečného daňového přiznání nebo oznámení rozhodnutí o stanovení daně.

Jako příklad lze uvést podání dodatečného daňového přiznání na DPH za zdaňovací období měsíce března 2020, jehož lhůta pro stanovení daně počala běžet dne 27. 4. 2020 a uplynula by dne 27. 4. 2023. Pokud ale plátce podá dodatečné daňové přiznání v posledních 12 měsících lhůty, prodlouží se prekluzivní lhůta do dne 27. 4. 2024.

Opakované prodloužení lhůty pro stanovení daně

Spornou otázkou je, zda v okamžiku, kdy do konce lhůty pro stanovení daně zbývá méně než 12 měsíců, dojde konkludentním doměření daně k prodloužení lhůty pro stanovení daně o další rok, tj. do dne 27. 4. 2025. Konkludentní doměření přitom spočívá ve stanovení daně podle údajů uvedených v dodatečném daňovém přiznání, přičemž dodatečný platební výměr se již plátcem nedoručuje, ale správce daně jej založí do daňového spisu. V takovémto případě se podle daňového řádu za den doměření považuje poslední den lhůty pro podání dodatečného daňového přiznání (fikce doručení).

V našem případě bylo dodatečné daňové přiznání k DPH za zdaňovací období měsíce března 2020 podáno dne 20. 4. 2023 (s datem zjištění v dubnu 2023), čímž došlo k prodloužení lhůty pro stanovení daně do 27. 4. 2024. Ke konkludentnímu doměření daně dojde dne 31. 5. 2023, čímž vzniká otázka, zda dojde k dalšímu prodloužení lhůty pro stanovení daně do dne 27. dubna 2025.

Názor GFŘ

GFŘ [zastává názor](#), že i založením dodatečného platebního výměru do spisu bude lhůta pro stanovení daně prodloužena o další rok. GFŘ je totiž přesvědčeno, že i doručení dodatečného platebního výměru fikcí je zcela legitimním způsobem oznámení rozhodnutí o stanovení daně.

Vzhledem k tomu, že k této problematice prozatím neexistuje žádná přímá aktuální judikatura správních soudů, je z důvodu opatrnosti vhodné při podávání dodatečného daňového přiznání na samém konci lhůty pro stanovení daně počítat s tím, že lhůta pro stanovení daně může být prodloužena až o 2 roky. Časem zřejmě tuto otázku bude muset zodpovědět Nejvyšší správní soud v rámci případného sporu.

Kateřina Devlin

kdevlin@deloittece.com

Tomáš Staroň

tstaron@deloittece.com

Kontakty

V případě jakýchkoliv dotazů ohledně záležitostí uvedených v této publikaci se, prosím, spojte se svou kontaktní osobou z daňového oddělení společnosti Deloitte nebo s jedním z následujících odborníků:

Přímé daně

Miroslav Svoboda
msvoboda@deloittece.com

Marek Romancov
mromancov@deloittece.com

Kateřina Novotná
knovotna@deloittece.com

Tereza Gebauer
tgebauer@deloittece.com

Miroslav Richter
MirRichter@deloittece.com

Roman Ženatý
rzenaty@deloittece.com

Imigrace

Tereza Kavan Klimešová
tklimesova@deloittece.com

Nepřímé daně

Adham Hafoudh
ahafoudh@deloittece.com

Radka Mašková
rmaskova@deloittece.com

Kontrolní hlášení

Jaroslav Beneš
jbenes@deloittece.com

Deloitte Advisory, s. r. o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika
Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Dlouho očekávaná dotační výzva na podporu vývojových aktivit vyhlášena

V pátek 29. 11. 2024 byla vyhlášena dotační výzva Aplikace DEEP TECH, zaměřená na podporu vývojových aktivit ve vybraných oblastech. Míra podpory může u některých žadatelů a projektů dosáhnout až 80 % z tzv. způsobilých nákladů, jimiž jsou provozní náklady spojené s realizací vývojových projektů. Příjem žádostí byl spuštěn 16. 12. 2024 a dle počtu podaných projektů bude ukončen nejpozději 19. 3. 2025. K dispozici jsou 3 mld. Kč.

Vzhledem k tomu, že byl v průběhu podzimu na trhu patrný velmi silný zájem o tento typ podpory, existuje reálná možnost, že příjem žádostí o dotaci bude ukončen dříve. K úspěšnému získání dotace je důležité nejen včasné předložení žádosti, ale s ohledem na soutěžní typ dotační výzvy především její kvalita.

V souvislosti s dotačním programem jsme od našich klientů zaznamenali nejčastěji následující dotazy:

- Jak se liší podmínky podpory oproti předchozím výzvám?
- Jak budou nastavena výběrová kritéria a jaké jsou šance na přidělení dotace?
- Je nutná spolupráce s dalšími subjekty v podobě podniků nebo vysokých škol a výzkumných organizací?
- Je náš plánovaný vývojový záměr klasifikovatelný do vybraných oborů DEEP TECH?
- Jaké fáze vývojových aktivit je možné do žádosti zahrnout?
- Do kdy je třeba dosáhnout definovaných výstupů projektu?
- Jaký je bezpečný termín pro podání žádosti o dotaci?
- Je tento typ dotace kompatibilní s daňovým odpočtem na výzkum a vývoj, který uplatňujeme?

Pokud i vás zajímají odpovědi na výše uvedené dotazy nebo máte jakékoliv jiné otázky či vás zajímají další podrobnosti, spojte se s našimi specialisty.

Martin Šindler
msindler@deloittece.com

Jakub Toufar
jatoufar@deloittece.com

Kontakty

V případě, že se Vás tato problematika dotýká, rádi Vám poskytneme podrobné informace. Prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Dotace CZ

Luděk Hanáček

lhancek@deloittece.com

Antonín Weber

antoweber@deloittece.com

Dotace a investiční pobídky SK

Martin Rybar

mrybar@deloittece.com

Investiční pobídky

Daniela Hušáková

dhusakova@deloittece.com

Deloitte Advisory, s. r. o.

Churchill I

Italská 2581/67

120 00 Praha 2 – Vinohrady

Česká republika

Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Deloitte.

dReport: Leden 2025

Zalistujte si v pravidelném přehledu účetních novinek.

Jaký je aktuální vývoj u podávání povinných zpráv o udržitelnosti?

V posledních letech jsme svědky rostoucích požadavků na transparentnost a odpovědnost podniků vůči životnímu prostředí a společnosti. Tento směr potvrdila již v roce 2021 i Evropská směrnice č. 2021/2101, o podávání zpráv podniků o udržitelnosti (CSRD), která nahrazuje dřívější směrnici č. 2014/95, o nefinančním reportingu (NFRD). CSRD s sebou přinesla spoustu nového a právě nyní, na počátku roku 2025, se její dopad poprvé ukáže v praxi, jelikož první vlna společností má povinnost připravit zprávy o udržitelnosti v souladu se CSRD za rok 2024. Jedná se o velké podniky s více než 500 zaměstnanci, které byly již dříve zahrnuty pod směrnici NFRD.

CSRD v ČR

V České republice byly základní požadavky CSRD implementovány prostřednictvím novelizace zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech. Zákon o účetnictví však čekají další novelizace, které jsou nutné pro pokrytí požadavků na společnosti mimo první vlnu. Návrh této novely, o níž jsme psali podrobněji v [našem článku](#), leží právě v Poslanecké sněmovně. Nejen pro společnosti připravující zprávy o udržitelnosti, ale i pro jejich auditory jsou zásadní požadavky Evropských standardů pro podávání zpráv o udržitelnosti (ESRS), které podrobně popisují, co má být přesně v takové zprávě obsaženo. Tyto standardy žádnou transpozici nevyžadují, jsou platné tak, jak byly zveřejněny na celoevropské úrovni.

Transpozice není potřeba ani u požadavků na vykazování podle nařízení č. 2020/852 o EU taxonomii, zveřejnění dle tohoto nařízení je povinnou součástí zprávy o udržitelnosti připravené podle CSRD.

Hlavní legislativní změny

Kde dříve společnosti připravovaly zprávy o udržitelnosti dobrovolně, například dle standardů jako Global Reporting Initiative (GRI), musí nyní splňovat povinné požadavky, které v mnoha ohledech zacházejí dál, než bylo zvykem. Mezi hlavní rozdíly patří například koncept dvojí materiality, který zohledňuje nejen dopad podniku na životní prostředí a společnost, ale také finanční vliv environmentálních a sociálních faktorů na podnik připravující zprávu. Povinné zveřejňování informací je nyní standardizováno a zahrnuje širokou škálu ukazatelů, politik a opatření, které musí být konzistentně vykazovány. Dalšími zásadními požadavky jsou elektronické značkování zpráv nebo povinnost auditu, které přispívají k vyšší důvěryhodnosti zveřejňovaných dat.

Zajištění souladu s legislativními požadavky nelze řešit na poslední chvíli. Příprava na reporting podle CSRD totiž vyžaduje nejen například včasnou identifikaci materiálních témat a nastavení kvalitního sběru dat, ale také dostačující personální zajištění celé této agendy.

Specifika auditu zprávy o udržitelnosti sestavené dle CSRD

Zprávy o udržitelnosti sestavené podle CSRD budou podléhat auditu s omezeným ujištěním dle standardu ISAE 3000 a později dle standardu ISSA 5000. Auditóři, kteří budou tyto zprávy ověřovat, budou muset splňovat specifické kvalifikační požadavky, včetně získání auditní licence pro oblast ESG. Povinné nezávislé ověřování zpráv o udržitelnosti má zajistit důvěryhodnost a přesnost reportovaných informací, současně však klade na podniky připravující tyto zprávy přísnější požadavky na dokumentaci, včetně dostačující auditní stopy.

Druhá vlna CSRD

Další fáze implementace se bude týkat všech velkých účetních jednotek a skupin a dále malých a středních podniků (MSP), jejichž cenné papíry jsou obchodovány na regulovaných trzích. Tyto společnosti budou muset zahájit své reportování ve stanovených termínech mezi lety 2025 až 2027.

Implementace se bude týkat tisíců podniků, což znamená, že povinnost reportovat dopadne na širokou škálu odvětví. Tato opatření zajistí, že nejen velké korporace, ale i menší společnosti přispějí k celkové udržitelnosti, čímž se posílí environmentální a sociální standardy napříč celou ekonomikou.

Připravovaná legislativní úprava Omnibus

Legislativní balíček Omnibus, připravovaný Evropskou komisí, má potenciál některé požadavky na reporting zjednodušit nebo oddálit jejich povinné uplatňování. Očekává se, že první návrh bude vydán v únoru 2025. Omnibus by mohl přinést dodatečné usnadnění pro podniky při přechodu na nové povinnosti, čímž by se snížila administrativní a finanční zátěž spojená s přizpůsobením se novým požadavkům. Například by mohl obsahovat opatření, která prodlouží přechodná období, zjednoduší požadavky na dokumentaci nebo poskytne technickou podporu pro menší podniky.

Firmy čekají výzvy i příležitosti

Oblast udržitelnosti čekají v nadcházejících letech významné změny týkající se podniků všech velikostí. Legislativní požadavky se budou postupně vztahovat na širší spektrum firem, včetně některých MSP, i proto nyní vzniká i výše zmíněný legislativní balíček Omnibus, který by mohl poskytnout dodatečnou podporu při přechodu na nové povinnosti.

Podniky se přesto musí připravit na intenzivní období přechodu, které bude vyžadovat strategické plánování a investice do zajištění souladu s novými legislativními požadavky. Tato transformace může přinést nejen výzvy, ale i příležitosti pro zlepšení reputace, transparentnosti a dlouhodobé udržitelnosti v dynamicky se měnícím ekonomickém prostředí.

Helena Červená

hcervena@deloittece.com

Uzavírání roku 2024 v účetní závěrce dle účetních standardů IFRS

Přinášíme stručný přehled nových a novelizovaných účetních standardů IFRS® účinných pro účetní období končící v prosinci 2024 a později.

Obecně platí, že účetní jednotky mohou nové a novelizované standardy a interpretace začít používat před datem jejich účinnosti (podrobnosti viz jednotlivé standardy a interpretace).

Upozorňujeme na nutnou obezřetnost ve vztahu k dřívějšímu uplatnění standardů a interpretací u společností, které sestavují účetní závěrku podle účetních standardů IFRS ve znění přijatém Evropskou unií. Standardy, interpretace a úpravy stávajících standardů, které nebyly schváleny k používání v EU, nemohou použít společnosti sestavující svou účetní závěrku dle účetních standardů IFRS ve znění přijatém Evropskou unií.

Pokud jsme se již o konkrétním standardu nebo interpretaci rozepsali podrobněji v některém z předchozích vydání Účetních novinek, uvádíme odkaz na příslušný zpravodaj. Již vydané Účetní novinky jsou k dispozici na našem blogu dReport.cz. Jako vždy platí, že účetní jednotky se musejí se standardy a interpretacemi samy seznámit a zjistit, které změny se jich konkrétně dotknou.

Pokud jsou standardy nebo interpretace používány před datem jejich účinnosti, je nutno tuto skutečnost zveřejnit v účetní závěrce.

I v případech, kdy účetní jednotka neplánuje implementaci standardu nebo interpretace před datem jejich účinnosti, musí mít přehled o tom, které standardy a interpretace jsou vydávány, aby mohla splnit požadavek standardu IAS 8 **Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby** a zveřejnit možné dopady vydávaných, ale doposud neúčinných standardů a interpretací ve svých účetních závěrkách. V případě společností, které sestavují účetní závěrku podle účetních standardů IFRS ve znění přijatém Evropskou unií, se tato povinnost vztahuje také na standardy a interpretace dosud neschválené k užívání v EU.

Doporučujeme proto sledovat i další nově vydávané novely standardů a interpretace, které budou schváleny do data vydání účetní závěrky společnosti. O těchto novinkách budeme aktuálně informovat na webových stránkách www.iasplus.com a v našich Účetních novinkách.

Data účinnosti nových účetních standardů IFRS vydaných radou IASB a nových účetních standardů IFRS ve znění přijatém Evropskou unií se mohou lišit.

Poznámka k terminologii týkající se IFRS: Rada IASB (International Accounting Standard Board) vydává IFRS Accounting Standards (překládáme jako účetní standardy IFRS), jde o IAS 1 – IAS 41 a IFRS 1 – IFRS 19. Rada ISSB (International Sustainability Standards Board) vydává IFRS Sustainability Disclosure Standards (překládáme jako standardy IFRS pro zveřejňování (informací) o udržitelnosti), zatím jsou vydány jen IFRS S1 a IFRS S2. Použití samotného „IFRS“ již není možné. Při prvním výskytu v dokumentu se má navíc uvádět se symbolem zapsané ochranné známky, např. „účetní standardy IFRS®“.

Nové a novelizované standardy

V následujících tabulkách naleznete kompletní seznam nových a novelizovaných účetních standardů IFRS, které byly vydány k 20. lednu 2025 a které jsou buď účinné pro účetní období končící 31. prosince 2024, nebo je možné jejich dřívější použití.

Všechny vydané Účetní novinky jsou k nahlédnutí na [našem blogu](#).

Účinné pro účetní období končící 31. prosince 2024

Úprava standardů	Účinné pro období začínající uvedeným datem nebo po tomto datu	Účinné v EU pro období začínající uvedeným datem nebo po tomto datu	Úprava standardů
IFRS 16 Úpravy IFRS 16 <i>Závazky z leasingu při prodeji a zpětném leasingu</i>	1. ledna 2024	1. ledna 2024	říjen 2024 listopad 2023
IAS 1 Úpravy IAS 1 <i>Klasifikace závazků jako krátkodobé a dlouhodobé a Klasifikace závazků jako krátkodobé a dlouhodobé – odložení data účinnosti</i>	1. ledna 2024	1. ledna 2024	leden 2020 září 2020 listopad 2022 leden 2024
IAS 1 Úpravy IAS 1 <i>Dlouhodobé závazky s kovenanty</i>	1. ledna 2024	1. ledna 2024	listopad 2022 leden 2024
IAS 7 a IFRS 7 Úpravy IAS 7 a IFRS 7 <i>Ujednání o financování dodavatelů</i>	1. ledna 2024	1. ledna 2024	červen 2023 květen 2024

Možné dřívější použití pro účetní období končící 31. prosince 2024

(Společnosti, které sestavují účetní závěrku podle účetních standardů IFRS ve znění přijatém Evropskou unií, však mohou dříve použít jen úpravy již schválené k použití v EU.)

Nové standardy	Účinné pro období začínající uvedeným datem nebo po tomto datu	Účinné v EU pro období začínající uvedeným datem nebo po tomto datu	Účetní novinky
IFRS 18 <i>Prezentace a zveřejňování v účetní závěrce</i>	1. ledna 2027	Dosud neschváleno k použití v EU	duben 2024
IFRS 19 <i>Dceřiné podniky bez veřejné odpovědnosti: Zveřejňování</i>	1. ledna 2027	Dosud neschváleno k použití v EU	květen 2024
Úpravy standardů	Účinné pro období začínající uvedeným datem nebo po tomto datu	Účinné v EU pro období začínající uvedeným datem nebo po tomto datu	Účetní novinky
IFRS 1, IFRS 7, IFRS 9, IFRS 10 a IAS 7 <i>Roční zdokonalení účetních standardů IFRS (11. díl)</i>	1. ledna 2026	Dosud neschváleno k použití v EU	září 2024
IFRS 9 a IFRS 7 Úpravy IFRS 9 a IFRS 7 <i>Úpravy klasifikace a oceňování finančních nástrojů</i>	1. ledna 2026	Dosud neschváleno k použití v EU	červen 2024
IFRS 9 a IFRS 7 Úpravy IFRS 9 a IFRS 7 <i>Smlouvy týkající se elektřiny závislé na obnovitelných zdrojích</i>	1. ledna 2026	Dosud neschváleno k použití v EU	leden 2024
IFRS 10 a IAS 28 Úpravy IFRS 10 a IAS 28 <i>Prodej nebo vklad aktiv mezi investorem a jeho přidruženým či společným podnikem</i>	Datum účinnosti bylo radou IASB dočasně odstraněno	Dosud neschváleno k použití v EU	říjen 2014
IAS 21 Úpravy IAS 21 <i>Nedostatečná směnitelnost</i>	1. ledna 2025	1. ledna 2025	září 2023 listopad 2024

Ve zvláštním vydání publikace [IFRS in Focus – Closing out 2024](#) jsou uvedeny problémy týkající se účetního výkaznictví, které mohou být relevantní pro roky končící dne 31. prosince 2024 nebo po tomto datu s ohledem na současné prostředí, a také jsou zde uvedeny podstatné oblasti, na něž se zaměřují regulační orgány, a změny v účetních standardech IFRS platné v rámci daného účetního období.

Tato 29stránková publikace obsahuje následující témata:

- Nejistota a účetní výkaznictví (obecná inflace a růst úrokových sazeb, volatilita cen energií, nejistota a zveřejňování finančních rizik, nejistota a oceňování reálnou hodnotou)
- Rizika související s klimatem v účetních závěrkách
- Vývoj výkaznictví v oblasti udržitelnosti
- Měna a hyperinflace
- Vybrané nové účetní požadavky
- Další aspekty vykazování (zveřejnění významných úsudků a klíčových důvodů pro nejistotu v odhadech, nepřetržité trvání podniku, daň z příjmů a vykazování odložených daňových pohledávek, události po datu účetní závěrky)
- Mezitímní účetní výkaznictví

Zdroje: [IFRS in Focus – Closing out 2024](#), www.iasplus.com

Jitka Kadlecová

jkadlecova@deloittece.com

Rada IASB vydala úpravy standardů IFRS 9 a IFRS 7 týkající se smluv o nákupu elektřiny

Dne 18. prosince 2024 vydala Rada pro mezinárodní účetní standardy (IASB) dokument „Smlouvy týkající se elektřiny závislé na obnovitelných zdrojích (úpravy IFRS 9 a IFRS 7)“. Změny jsou účinné pro roční účetní období začínající 1. ledna 2026 nebo později.

Tyto cílené úpravy byly vydány za účelem pomoci společnostem lépe vykazovat finanční dopady smluv o dodávkách elektřiny z obnovitelných zdrojů, které jsou často koncipovány jako smlouvy o nákupu elektřiny (PPA). Rada IASB jednala rychle s ohledem na zvýšené využívání těchto smluv.

Smlouvy o dodávkách elektřiny z obnovitelných zdrojů pomáhají společnostem zajistit si dodávky elektřiny ze zdrojů, jako je větrná a solární energie. Objem elektřiny vyrobené na základě těchto smluv se může měnit v závislosti na neovlivnitelných faktorech, jako jsou povětrnostní podmínky. Současné účetní požadavky nemusí dostatečně reflektovat, jak tyto smlouvy ovlivňují výkonnost společností.

Aby mohly společnosti tyto smlouvy lépe zohlednit v účetní závěrce, provedla Rada IASB cílené úpravy standardů IFRS 9 *Finanční nástroje* a IFRS 7 *Finanční nástroje: Zveřejňování*. Změny zahrnují:

- vyjasnění uplatňování požadavků na „vlastní použití“;
- povolení zajišťovacího účetnictví, pokud jsou tyto smlouvy používány jako zajišťovací nástroje; a
- přidání nových požadavků na zveřejňování informací, které investorům umožní pochopit dopad těchto smluv na finanční výkonnost a peněžní toky společnosti.

Datum účinnosti a přechodná ustanovení

Úpravy jsou účinné pro roční účetní období začínající 1. ledna 2026 nebo později. Dřívější aplikace je povolena. Změny se aplikují retrospektivně bez nutnosti přepracování předchozích účetních období.

Jitka Kadlecová
jkadlecova@deloittece.com

Ilustrativní účetní závěrka podle standardů IFRS ve znění přijatém v EU za rok 2024

Pražská kancelář společnosti Deloitte připravila vzorovou konsolidovanou účetní závěrku dle účetních standardů IFRS ve znění přijatém Evropskou unií za rok 2024. Můžete si ji stáhnout na našich webových stránkách, a to v češtině i v angličtině.

Tato verze konsolidované účetní závěrky, která je k dispozici na webu Deloitte v [češtině](#) i v [angličtině](#), je určena společností, jež připravují svou účetní závěrku **v souladu s účetními standardy IFRS ve znění přijatém Evropskou unií za účetní období končící 31. prosince 2024.**

Ilustrativní účetní závěrka nezachycuje dopad nových a novelizovaných standardů, které nejsou závazně účinné v EU od 1. ledna 2024.

Verze ilustrativní konsolidované účetní závěrky sestavené **v souladu s účetními standardy IFRS v podobě vydané radou IASB** za účetní období končící 31. prosince 2024 je k dispozici na www.iasplus.com.

Jitka Kadlecová

jkadlecova@deloittece.com

Stav schvalování IFRS v Evropské unii

Evropská poradní skupina pro účetní výkaznictví (EFRAG) aktualizovala svou zprávu, v níž je popisován stav schvalování všech IFRS, tj. standardů, interpretací a jejich úprav, naposledy 16. ledna 2025.

Na schválení Evropské komise k použití v Evropské unii čekaly k 26. lednu 2025 následující dokumenty rady IASB:

Nové standardy

- IFRS 18 *Prezentace a zveřejňování v účetní závěrce* (vydáno v dubnu 2024)
- IFRS 19 *Dceřiné podniky bez veřejné odpovědnosti: Zveřejňování* (vydáno v květnu 2024)

Úpravy

- Úpravy standardu IFRS 9 a IFRS 7 *Úpravy klasifikace a oceňování finančních nástrojů* (vydáno v květnu 2024)
- Úpravy standardu IFRS 9 a IFRS 7 *Smlouvy týkající se elektřiny závislé na obnovitelných zdrojích* (vydáno v prosinci 2024)
- Úprava standardů IFRS 10 a IAS 28 *Prodej nebo vklad aktiv mezi investorem a jeho přidruženým či společným podnikem* (vydáno v září 2014)
- Roční zdokonalení účetních standardů IFRS – 11. díl (vydáno v červenci 2024)

[Zpráva o schvalování IFRS v EU](#)

Jitka Kadlecová

jkadlecova@deloittece.com

Kontakty

V případě jakýchkoliv dotazů ohledně záležitostí uvedených v této publikaci se, prosím, spojte se svou kontaktní osobou z auditního oddělení společnosti Deloitte, s odbornou skupinou Deloitte na adrese CZ_Technical-Desk@deloittece.com nebo s jedním z následujících odborníků:

České účetnictví

Miroslav Zigáček
mzigacek@deloittece.com

IFRS a US GAAP

Martin Tesař
mtesar@deloittece.com

Soňa Plachá
splacha@deloittece.com

Gabriela Jindříšková
gjindriskova@deloittece.com

Deloitte Audit s. r. o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika
Tel.: +420 246 042 500

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Deloitte.

dReport: Leden 2025

Zalistujte si v pravidelném přehledu právních novinek.

Legal News [prosinec 2024]: NS řešil neshodu objednatele a zhotovitele u zhotovení díla

Nejvyšší soud tento měsíc řešil zajímavé otázky zejména v oblasti občanského a obchodního práva. Rozhodl například, že objednatel nemůže blokovat opravu stavební vady, pokud zhotovitel navrhuje řešení odpovídající stavebním předpisům. Objasn timeré otázku podmínek pro aktivní legitimaci členů spolků při napadání usnesení. Dále se zabýval poctivostí držby při vydržení vlastnického práva a potvrdil, že je-li držba opřena o omyl, musí tento omyl být omluvitelný. V neposlední řadě potom zdůraznil význam materiální publicity obchodního rejstříku, kdy dle NS obchodní korporace nese odpovědnost za zapsané údaje, pokud třetí strana jedná v dobré víře.

Nejvyšší soud se ve svém rozsudku sp. zn. 25 Cdo 3132/2023 zabýval otázkou **prodlení žalobkyně se zhotovením díla**. V daném případě se účastníci opakovaně setkávali za účelem jednání o předání a převzetí díla. Žalovaný postupně vytýkal různé vady, z nichž nejzávažnější byla vychýlená nosná stěna. Účastníci se neshodli, jak by měla být oprava stěny provedena. Žalovaný požadoval vybudování ztužující kolmé příčky podle návrhu statika, zatímco žalobkyně odmítala provést opravu tímto způsobem. Považovala za dostatečnou instalaci dodatečného podpěrného sloupku a odmítla uznat, že by se mělo jednat o funkční vadu, kterou vnímala pouze jako estetickou. S odkazem na § 2615 ve spojení s § 2106 o. z. **Nejvyšší soud uvedl, že neodstraní-li zhotovitel vady v přiměřené lhůtě či oznámí-li objednateli, že vady neodstraní, může objednatel požadovat místo odstranění vady přiměřenou slevu nebo může od smlouvy odstoupit**. Pokud objednatel zvolí jako způsob odstranění vady díla opravu, je na zhotoviteli, aby opravu na svou odpovědnost provedl, aniž by bylo třeba dalšího souhlasu objednatele. Pokud by za těchto okolností objednatel neumožnil provedení opravy, pak by v souladu s obecnou úpravou v § 1968 o. z. prodlení na jeho straně vylučovalo prodlení zhotovitele. Současně Nejvyšší soud podotkl, že v tomto případě se jedná o již dříve judikovanou situaci, která zakládá právo žalovaného (tj. objednatele) se domáhat bezplatného odstranění vady konkrétním postupem, jenž odpovídá její povaze, tj. stavebně technickým předpisům. **Nižší soudy se proto musí zabývat, jestli oprava vady navržená zhotovitelem odpovídá stavebně technickým předpisům, tedy jestli s odkazem na § 1968 o. z. mohl být zhotovitel v prodlení, či nikoli.**

Nejvyšší soud ve svém rozsudku sp. zn. 27 Cdo 3381/2023 řešil otázku **aktivní legitimace v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení předsednictva spolku**. Předmětem sporu byla usnesení přijatá na valné hromadě spolku dne 4. února 2012 a namítán byl jejich rozpor se stanovami a zákonem.

Tato usnesení mj. zahrnovala odvolání a jmenování předsednictva spolku. Krajský soud v Brně v odvolacím řízení rozhodl o změně rozhodnutí soudu prvního stupně a žalobu zamítl, neboť žalobci nemají aktivní věcnou legitimaci k jejímu podání. Podle § 258 o. z. každý člen spolku nebo ten, kdo na tom má zájem hodný právní ochrany, může navrhnout soudu, aby rozhodl o neplatnosti rozhodnutí orgánu spolku pro jeho rozpor se zákonem nebo se stanovami, pokud se neplatnosti nelze dovolat u orgánů spolku. Zájem hodný právní ochrany je zapotřebí vykládat širěji než právní zájem. Pod tuto definici mohou spadat i morální, majetkové nebo jiné neprávní zájmy. Aby se takové ochrany mohla domáhat i jiná osoba odlišná od člena spolku, musí být toto porušení v dostatečné intenzitě nebo kvalitě. Pokud je navrhovatelem člen spolku, musí být členem spolku i v době vyhlášení rozsudku ve věci samé. Nejvyšší soud rozhodl, že s ohledem na to, že někteří žalobci přestali být členy spolku, ztratili postavení zakládající jejich aktivní legitimaci. Naopak usnesení o odvolání některých žalobců z předsednictva spolku mění jejich právní postavení a došlo k zásahu do jejich zájmu hodného právní ochrany.

Nejvyšší soud se ve svém rozsudku sp. zn. 22 Cdo 2163/2024 věnoval problematice **poctivosti držby vlastnického práva podle § 992 odst. 1 o. z.** V předmětném řízení okresní soud v Rychnově nad Kněžnou zamítl žalobu žalobce o určení vlastnictví k pozemkům v k. ú. Bolehošť, neboť neshledal, že žalobce byl v dobré víře o svém vlastnictví k těmto pozemkům. Krajský soud v Hradci Králové rozhodnutí prvního stupně změnil a určil, že žalobce je vlastníkem předmětných pozemků. Odvolací soud shledal, že byly splněny podmínky pro vydržení předmětného pozemku. Nejvyšší soud se závěry odvolacího soudu nesoúhlasil, neboť držba způsobila k řádnému vydržení musí být podle výslovného znění zákona poctivá (§ 1089 ve spojení s § 992 odst. 2 o. z.) a pravá (§ 993 o. z.); naopak nemusí být řádná ve smyslu § 991 o. z. Oproti řádné držbě se ale musí opírat o právní důvod, který by postačil ke vzniku vlastnického práva, pokud by náleželo převodci (např. kupní smlouva). Musí se proto jednat o omluvitelný omyl držitele o existenci či neexistenci právně významné skutečnosti či práva. **Omluvitelným je omyl, ke kterému došlo přesto, že mýlíci se postupoval s obvyklou mírou opatrnosti, kterou lze se zřetelem k okolnostem konkrétního případu po každém požadovat. V posuzované věci Nejvyšší soud vytkl, že pokud měl žalobce objektivně důvodné pochybnosti o svém vlastnickém právu k pozemku parc. č. 1694/13, tím spíše je musel mít i ve vztahu k předmětným pozemkům, které byly k tomuto pozemku přilpoceny.** Z tohoto důvodu Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu změnil a potvrdil tak rozhodnutí soudu prvního stupně.

Nejvyšší soud České republiky se ve svém rozsudku sp. zn. 27 Cdo 2126/2024 zabýval **účinky materiální publicity obchodního rejstříku na vázanost obchodní korporace právním jednáním učiněným vůči třetím osobám**. Spor se týkal platnosti kupních smluv na prodej vozidel, které za žalobkyni podepsal člen statutárního orgánu. Tento člen však podle odvolacího soudu pozbyl způsobilost k výkonu funkce kvůli odsouzení za úmyslný trestný čin, což mělo dle zákona o obchodních korporacích za následek zánik jeho funkce. Přesto byl v době podpisu smluv stále zapsán v obchodním rejstříku jako člen statutárního orgánu. Žalovaná argumentovala principem materiální publicity rejstříku, tedy svou dobrou vírou v zapsané údaje. Nejvyšší soud připomněl, že údaje zapsané v obchodním rejstříku zavazují obchodní korporaci, i pokud neodpovídají skutečnosti, ledaže by třetí osoba nebyla v dobré víře. Důkazní břemeno o nedostatku dobré víry nese ten, kdo se jí dovolává. Soud proto věc vrátil soudu prvního stupně k posouzení dobré víry žalované s ohledem na zásadu materiální publicity rejstříku. Zároveň zdůraznil, že platí presumpce dobré víry podle § 7 občanského zákoníku, která je vyvratitelná důkazy.

Jan Procházka

jprochazka@deloittece.com

Petra Schneiderová

pschneiderova@deloittece.com

Tomáš Quirenz Vohrabal

tvohrabal@deloittece.com

Legal News [leden 2025]: Kdy lze smlouvu o členském vkladu považovat za lichevní

Nejvyšší soud v uplynulém měsíci zveřejnil tři zajímavé rozsudky. Rozhodl například, že výzvu k plnění podle § 204 odst. 1 z. o. k. může za určitých okolností učinit i nevyločený společník, pokud společnost toto jednání dodatečně schválí, a zdůraznil formalizovanost derivativních žalob. V dalším rozsudku se NS zabýval otázkou, zda lze smlouvu o členském vkladu považovat za lichevní, přičemž klíčové je porovnání hodnoty družstevního podílu a předmětu vkladu s ohledem na hrubý nepoměr plnění. Ve třetím sporu týkajícím se pokácení stromů pak uvedl, že škoda nespočívá pouze v hodnotě dřevní hmoty, ale i v poklesu obvyklé ceny pozemku, a případ vrátil k dalšímu projednání.

Nejvyšší soud se ve svém rozsudku sp. zn. 27 Cdo 3786/2023 zabýval otázkou, **zda výzva k plnění podle § 204 odst. 1 z. o. k. může být učiněna taktéž společníkem, který jedná na základě zákonného „zmocnění“ ve smyslu § 157 odst. 2 písm. d) z. o. k., případně na základě zmocnění samotnou společností, ze které má být společník vyloučen.** Předmětem sporu bylo vyloučení jednoho ze dvou společníků společnosti, kdy výzva dle § 204 odst. 1 z. o. k. nebyla učiněna předmětnou společností, ale jedním ze společníků. Specifikem tohoto případu bylo, že dva ze tří jednatelů společnosti byli společníky druhé (nevyločené) společnosti. Tito jednatelé výslovně prohlásili, že žalobu za žalobkyni nepodají. Nejvyšší soud opětovně potvrdil své dřívější závěry, že derivativní žaloba je vysoce formalizovaná a má být využita až jako ultima ratio. Nad rámec toho ale odvolacímu soudu vyčetl, že při úvaze o absenci výzvy společnosti, předvídané ustanovením § 204 odst. 1 z. o. k., nechal v potaz právní úpravu jednání bez zástupčího oprávnění a jeho důsledků pro zastoupeného. I kdyby byl správný závěr odvolacího soudu, podle něhož nevyločený společník nebyl oprávněn zastoupit společnost při výzvě podle označeného ustanovení, bylo namístež posoudit, zda společnost – tím, že obratem svolala valnou hromadu, na jejímž pořadu jednání bylo i usnesení o vyloučení společníka ze společnosti z důvodů uvedených ve výzvě učiněné nevyločeným společníkem – toto jednání nevyločeného společníka dodatečně neschválila (§ 440 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku). Lze dodat, že s ohledem na specifické poměry projednávané věci nebylo třeba (jak správně uzavřel i odvolací soud), aby nevyločený společník postupoval striktně podle § 158 z. o. k. a písemně informoval o svém záměru všechny jednatele společnosti, neboť třetího jednatele společnosti nebylo nutné informovat již proto, že žalobu o vyloučení žalované by pro střet zájmů na své straně podat nemohl a reálně by ji také nepodal.

Nejvyšší soud ve svém rozsudku sp. zn. **27 Cdo 3807/2023 řešil otázku, jaké protiplnění získává člen družstva za poskytnutí předmětu vkladu do základního kapitálu družstva.** Předmětem sporu bylo určení vlastnictví nemovitostí na základě relativní neplatnosti smlouvy o dalším členském vkladu, která naplnila obě podmínky lichvy podle § 1796 občanského zákoníku, přičemž se zohledňovala otázka hrubého nepoměru plnění (tj. objektivní znak lichvy). Pro určení, zda je možné smlouvu o převzetí povinnosti k dalšímu členskému vkladu kvalifikovat jako smlouvu lichevní, konkrétně zda byl naplněn objektivní znak lichevní smlouvy, je nutné určit cenu (hodnotu) družstevního podílu, který za převzetí (a splnění) vkladové povinnosti k dalšímu členskému vkladu člen bytového družstva nabývá, a tuto cenu porovnat s cenou předmětu dalšího vkladu (určenou i s ohledem na závady, které na něm vážnou). Rozhodující pro porovnání cen je okamžik uzavření smlouvy. Cena družstevního podílu se (stejně jako cena předmětu dalšího vkladu) určí jako cena obvyklá (§ 492 odst. 1 o. z.) a její výše závisí (kromě dalších okolností, jakými jsou aktuální situace na trhu, stav nabídky a poptávky apod.) především na obsahu (kvalitě) práv a povinností spojených s družstevním podílem.

Nejvyšší soud se ve svém rozsudku sp. zn. **25 Cdo 1673/2024 věnoval problematice stanovení výše náhrady škody způsobené pokácením stromů.** Předmětem sporu byl požadavek žalobců na náhradu škody za osm bříz, které žalovaný, vlastník sousedního pozemku, pokácel bez jejich souhlasu a poškodil při tom jejich drátěný plot. Odvolací soud jim přiznal náhradu ve výši 5 836,80 Kč za dřevní hmotu a 5 171 Kč za poškozený plot, náklady na zjištění výše škody však považoval za účelně vynaložené náklady řízení. Nejvyšší soud odvolacímu soudu vytkl, že odvolací soud jako skutečnou škodu způsobenou protiprávním pokácením stromů spatřoval pouze v hodnotě dřeva z těchto stromů, které si žalovaný ponechal. Skutečná škoda způsobená pokácením stromů (nejednalo-li se o porost, na nějž dopadá speciální zákonná úprava, např. zákon č. 289/1995 Sb., o lesích) představuje rozdíl mezi v době vzniku škody obvyklou cenou nemovitosti (pozemku), jehož součástí stromy byly, a cenou pozemku po jejich odstranění. Z tohoto důvodu vrátil řízení až k soudu prvního stupně.

Jan Procházka
jprochazka@deloittece.com

Petra Schneiderová
pschneiderova@deloittece.com

Tomáš Quirenz Vohrabal
tvohrabal@deloittece.com

Kontakty

Máte-li zájem o další informace ohledně služeb poskytovaných společnostmi Deloitte v České republice, obraťte se prosím na odborníky z právního oddělení:

Deloitte Legal s.r.o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika

Tel.: +420 246 042 100
www.deloittelegal.cz

[Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.](#)

Deloitte.

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL“), globální síť jejích členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) a každá z jejích členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL služby klientům neposkytuje. Více informací je uvedeno na adrese www.deloitte.com/about.

Společnost Deloitte je předním globálním poskytovatelem služeb v oblasti auditu a assurance, podnikového poradenství, finančního poradenství, poradenství v oblasti rizik a daní a souvisejících služeb. Naše síť členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích poskytuje služby čtyřem z pěti společností figurujících v žebříčku Fortune Global 500®. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým zhruba 264 000 odborníků dělá to, co má pro klienty smysl, navštivte www.deloitte.com.

Tato publikace obsahuje pouze obecné informace a společnost Deloitte Touche Tohmatsu Limited ani žádná z jejích členských firem či jejich spřízněných podniků (souhrnně „síť společností Deloitte“) jejím prostřednictvím neposkytuje odborné rady a služby. Přijetí jakéhokoliv rozhodnutí či jednání, které může mít dopad na Vaše finance či podnik, byste měli konzultovat s kvalifikovaným odborným poradcem. Žádný subjekt v rámci sítě společností Deloitte nenese odpovědnost za ztráty vzniklé jakýmkoli osobám v důsledku použití této komunikace.